

INFORMACIJA ZA UGOVARAČA OSIGURANJA – OSIGURANIKA PRE ZAKLJUČENJA UGOVORA O OSIGURANJU

Akcionarsko društvo za osiguranje “DDOR Novi Sad” Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina br. 8. (u daljem tekstu: Osiguravač) kao osiguravač, u skladu sa čl. 82. - 84. Zakona o osiguranju (“Službeni glasnik RS” br. 139/2014) daje informacije za ugovarača osiguranja / osiguranika:

1. Podaci o osiguravaču

Osiguravač je Akcionarsko društvo za osiguranje „DDOR Novi Sad“, sa sedištem u Novom Sadu, Bulevar Mihajla Pupina br. 8, upisano u Registar privrednih subjekata kod Agencije za privredne registre Rešenjem broj BD 30620/2005, matični broj 08194815, PIB 101633677. Osiguravač je deo Unipol osiguravajuće grupe (Unipol corporate and insurance Group).

2. Uslovi osiguranja i pravo koje se primenjuje na ugovor o osiguranju

Uslovi osiguranja koji se primenjuju na ugovor o osiguranju navedeni su u priloženoj ponudi osiguranja/pristupnici za osiguranje/listu pokrića/ polisi osiguranja i prilažu se kao njihov sastavni deo.

Na ugovor o osiguranju primenjuju se imperativne odredbe Zakona o obligacionim odnosima dok se dispozitivne odredbe primenjuju ukoliko pojedina pitanja na koje se odnose nisu drugačije regulisana uslovima osiguranja.

Na ugovor o osiguranju primenjuju se pozitivni propisi Republike Srbije i merodavnih međunarodnih konvencija.

3. Vreme važenja ugovora o osiguranju

Vreme važenja ugovora o osiguranju navedeno je u priloženoj ponudi osiguranja/pristupnici za osiguranje/listu pokrića/ polisi osiguranja. Ugovor o osiguranju se može zaključiti kao:

- 1) kratkoročni, sa određenim rokom trajanja od jedne godine ili kraće**
- 2) višegodišnji, sa određenim rokom trajanja koji ne može biti kraći od jedne godine**
- 3) višegodišnji-dugoročno, sa neodređenim rokom trajanja koji ne može biti kraći od jedne godine**

U listu pokrića/polisi osiguranja/uslovima osiguranja za pojedinu vrstu osiguranja određuje se vreme-dan i čas kada ugovor o osiguranju počinje da proizvodi pravno dejstvo.

Po pravilu, ugovor o osiguranju proizvodi pravno dejstvo (početak osiguravajućeg pokrića), ako se drugačije ne ugovori, po isteku 24 (dvadesetčetvrtog) časa dana koji je u listu pokrića/polisi osiguranja naveden kao početak osiguranja.

Ugovor o osiguranju (osiguravajuće pokriće) i obaveze osiguravača prestaju po isteku 24 (dvadesetčetvrtog) časa dana koji je u polisi naveden kao istek osiguranja. Ako polisa sadrži samo početak osiguranja, osiguravajuće pokriće se nastavlja iz godine u godinu, sve dok jedna ugovorna strana ne otkáže ugovor o osiguranju pisanim obaveštenjem upućenim drugoj ugovornoj strani, tri meseca pre dospelosti premije tj. tri meseca pre isteka tekuće godine trajanja osiguranja.

4) Rizici pokriveni osiguranjem i isključenja u vezi sa tim rizicima

Rizici pokriveni osiguranjem i isključenja u vezi sa tim rizicima za koje se namerava zaključiti ugovor o osiguranju, su sastavni deo ove Informacije za ugovarača osiguranja – osiguranika, navedeni su u ponudi osiguranja/pristupnici za osiguranje ili su priloženi kao njihov sastavni deo.

**USLOVI ZA OSIGURANJE ROBE U TRANSPORTU KOPNOM, REKOM, JEZEROM I
POŠTOM (OSNOVNI RIZICI)**

Osigurani rizici

1. Ovo osiguranje pokriva, osim isključenja u klauzulama 3, 4 i 5 ovih uslova, ove rizike:
 - 1.1. Gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta koji se razumno može pripisati.
 - 1.1.1. - požaru ili eksploziji,
 - 1.1.2. - saobraćajnoj ili plovidbenoj nezgodi prevoznog sredstva nasukanje, potonuće, prevrnuće, iskliznuće, sudar, udar),
 - 1.1.3. - zemljotresu, vulkanskoj erupciji, poplavi, lavini, odronu, gromu ili oluji.
 - 1.2. Gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta nastao:
 - 1.2.1. Kradjom ili neisporukom celog koleta,
 - 1.2.2. Prodorom jezerske ili rečne vode u vozilo, kontejner ili mesta uskladištenja.
 - 1.3. Gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta nastao usled pada osiguranog predmeta za vreme utovara ili istovara sa vozila.

Neosigurani rizici

3. Ovo osiguranje ne pokriva
 - 3.1. gubitak, oštećenja ili trošak koji se mogu pripisati namernom postupku osiguranika,
 - 3.2. normalno curenje, redovni gubitak u težini ili zapremini ili uobičajeno habanje osiguranog predmeta,
 - 3.3. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovane nedovoljnim ili neodgovarajućim pakovanjem ili nepripremljenošću osiguranog predmeta (izraz »pakovanje« u smislu ove klauzule uključuje i slaganje robe u kontejner ali samo ako se to slaganje bavi pre stupanja na snagu ovog osiguranja ili ako ga obavi osiguranik odnosno njegov službenik.)
 - 3.4. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani unutrašnjom manom ili prirodnim svojstvom osiguranog predmeta,
 - 3.5. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovan upotrebom neprikladnog vozila ili kontejnera za siguran prevoz osiguranog predmeta kada je osiguraniku ili njegovim službenicima u vreme ukrcanja bilo poznato da nije prikladan za siguran prevoz osiguranog predmeta,
 - 3.6. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani neposredno zakašnjenjem, čak i onda kada je to zakašnjenje nastalo zbog osiguranog rizika (osim troškova naknadivih prema klauzuli 2. ovih uslova),

- 3.7. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani insolventnošću ili neizvršavanjem finansijskih obaveza od strane vlasnika, naručioca, vozara, poslovođe ili poduzetnika transportnog posla,
 - 3.8. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani upotrebom u ratne svrhe atomske ili nuklearne fisije i/ili fuzije ili drugim sličnim delovanjem odnosno radioaktivnom silom ili materijom.
4. Ovo osiguranje ne pokriva gubitak, oštećenja ili troškove prouzrokovane:
 - 4.1. ratom, građanskim ratom, revolucijom, pobunom, ustankom ili građanskim borbama koje zbog toga nastanu, ili bilo kojeg neprijateljskog akta od strane ratujuće sile ili protiv nje,
 - 4.2. zarobljavanjem, zaplenom, uzapćenjem, ograničenjem ili zadržavanjem (s izuzetkom piraterije), kao i posledica tih akata ili pokušaja da se ovi izvrše,
 - 4.3. zaostalim minama, bombama ili drugim ratnim oružjem.
 5. Ovo osiguranje ne pokriva gubitak, oštećenja ili troškove:
 - 5.1. koje su prouzrokovali štrajkači, radnici otpušteni s posla, ili lica koja učestvuju u radničkim nemirima, nasiljima ili građanskim borbama,
 - 5.2. koji su posledica štrajkova, otpuštanja s posla, radničkim nemirima, nasilja ili građanskih borbi,
 - 5.3.

DDOR- RS - SR - 01 - 0187

**USLOVI ZA OSIGURANJE ROBE U TRANSPORTU
KOPNOM, REKOM, JEZERIMA I POŠTOM («SVI RIZICI»)**

Osigurani rizici

1. Ovo osiguranje pokriva sve rizike gubitka ili oštećenja osiguranog predmeta osim isključenja u klauzulama 3, 4 i 5 ovih uslova.
2. Ovo osiguranje pokriva zajedničku havariju i nagrade za spasavanje, obračunate ili određene u skladu sa odredbama ugovora o prevozu i/ili merodavnim pravom i praksom, koji su nastali da bi se izbegao gubitak ili su s tim u vezi, a posledic su bilo kojeg uzroka osim onih isključenih u klauzulama 3, 4 i 5 ili na drugom mestu ovih uslova.

Neosigurani rizici

3. Ovo osiguranje ne pokriva:
 - 3.1. gubitak, oštećenja ili trošak koji se mogu pripisati namernom postupku osiguranika,
 - 3.2. normalno curenje, redovni gubitak u težini ili zapremini ili uobičajeno habanje osiguranog predmeta,
 - 3.3. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovane nedovoljnim ili neodgovarajućim pakovanjem ili nepripremljenošću osiguranog predmeta (izraz »pakovanje« u smislu ove klauzule uključuje i slaganje robe u kontejner, ali samo ako se to slaganje obavi pre stupanja na snagu ovog osiguranja ili ako ga obavi osiguranik odnosno njegov službenik),

- 3.4. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani unutrašnjom manom ili prirodnim svojstvom osiguranog predmeta,
 - 3.5. gubitak, oštećenja ili trošak prouzrokovani upotrebom neprikladnog vozila ili kontejnera za siguran prevoz osiguranog predmeta kada je osiguraniku ili njegovim službenicima u vreme ukrcaja bilo poznato da nije prikladan za siguran prevoz osiguranog predmeta,
 - 3.6. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani neposredno zakašnjenjem, čak i onda kad je to zakašnjenje nastalo zbog osiguranog rizika (osim troškova naknadivih prema klauzuli 2. ovih uslova),
 - 3.7. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani insolventnošću ili neizvršavanjem finansijskih obaveza od strane vlasnika, naručioca, vozara, poslovođe ili poduzetnika transportnog posla,
 - 3.8. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani upotrebom u ratne svrhe, atomske ili nuklearne fisije i/ili fuzije ili drugim sličnim delovanjem odnosno radioaktivnom silom ili materijom.
4. Ovo osiguranje ne pokriva gubitak, oštećenja ili troškove prouzrokovane:
- 4.1. ratom, građanskim ratom, revolucijom, pobunom, ustankom ili građanskim borbama koje zbog toga nastanu, ili bilo kojeg neprijateljskog akta od strane ratujuće sile ili protiv nje,
 - 4.2. zarobljavanje, zaplenom, uzapćenjem, ograničenjem ili zadržavanjem (s izuzetkom piraterije), kao i posledica tih akata ili pokušaja da se oni izvrše,
 - 4.3. zaostalim minama, bombama ili drugim ratnim oružjem.
5. Ovo osiguranje ne pokriva gubitak, oštećenja ili troškove:
- 5.1. koje su prouzrokovali štrajkači, radnici otpušteni s posla, ili lica koja učestvuju u radničkim nemirima, nasiljima ili građanskim borbama,
 - 5.2. koji su posledica štrajkova, otpuštanja s posla, radničkih nemira, nasilja ili građanskih borbi,
 - 5.3. prouzrokovane od terorista ili bilo kog lica koje deluje s političkim motivom.

DDOR – RS – PL – 01 – 0690

**USLOVI ZA OSIGURANJE PLOVNIH OBJEKATA NA UNUTRAŠNJIM VODAMA
(REKAMA, KANALIMA I JEZERIMA)**

Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova mogu se osigurati plovni objekti na unutrašnjim vodama (rekama, kanalima i jezerima) od rizika koji im prete u toku plovidbe, za vreme stajanja (usidrenja) i od odgovornosti za štete nanete trećim licima.

Pod plovnim objektima, u smislu odredaba ovih Uslova, podrazumevaju se sva plovila, sa i bez sopstvenog pogona, izuzev čamaca svih vrsta, jedrilica i jahti.

Predmet osiguranja su:

- plovni objekti, naznačeni u prethodnom stavu, sa pripadajućom opremom, koji su uredno upisani u Upisnik brodova nadležene kapetanije pristaništa i poseduju odgovarajuće isprave izdate od strane nadležnih organa;
- redovne zalihe goriva i maziva, kao i zalihe hrane i pića potrebne za posadu broda, ali pod uslovom da su prijavljene u osiguranje;
- dodatna ili specijalna oprema, zatim, mreže i drugi ribarski pribor, ali pod uslovom da je to posebno ugovoreno i upisano u polisu;
- troškovi vađenja potonulih plovnih objekata, ako su posebno ugovoreni i uneti u polisu.

Osigurani rizici

Osiguravač će naknaditi osiguraniku štete nastale na osiguranom plovnom objektu samo onda, ako su nastale kao neposredna posledica sledećih rizika:

- gubitak ili oštećenje plovnog objekta (trupa, pogonskih mašina, opreme i inventara) usled plovidbene nezgode (sudar, udar, nasedanje i sl.);
- gubitak ili oštećenje plovnog objekta usled požara, eksplozije na brodu, drugom brodu ili obali, nevremena, oluje i sličnih vanrednih događaja;
- oštećenje trupa plovnog objekta usled dodira ili struganja dna na obeleženom plovnom putu, ali pod uslovom da je plovni objekat opterećen samo do težine koja omogućava nesmetanu plovidbu pri datom vodostaju, a izvan plovnog puta jedino ako je do skretanja došlo zbog nautičke greške zapovednika ili posade;
- gubitak ili oštećenje plovnog objekta usled dejstva leda, ali pod uslovom da je plovni objekat pri pojavi leda odmah upućen u najbliži zimovnik da prezimi i da ne napusti zimovnik pre zvaničnog otvaranja plovidbe; a u slučaju da plovni objekat usled naglog gomilanja leda nije u mogućnosti da bez velike opasnosti doplovi do najbližeg zimovnika, mora se skloniti u najpogodnije i najbliže sklonište i preduzeti sve moguće mere bezbednosti;
- gubitak ili oštećenje plovnog objekta usled nastupanja osiguranih rizika prilikom spasavanja ili ukazivanja pomoći drugim plovnim objektima ili licima;
- oštećenje opreme ili samog plovnog objekta za vreme ukrcaja, iskrcaja ili slagljanja tereta na plovnom objektu;
- grube nepažnje ili zle namere zapovednika ili članova posade, ukrcanih na plovni objekat;
- gubitak sidra, sidrenog lanca i propelera, kao i lom osovine propelera;
- nasilno oduzimanje ili krađa celog plovnog objekta ili njegove opreme, inventara ili drugih delova koji pripadaju, odnosno, sastavni su delovi plovnog objekta;
- vanredne štete nastale u toku normalnog rada glavnih i pomoćnih mašina (motora), tehničkih uređaja i druge opreme (pogonska šteta), ali pod uslovom da osiguranik dokaže: (a) da je šteta nastala u okviru dozvoljenih režima rada motora, a da su ostali tehnički uređaji i oprema, ukoliko bi na njima nastala kakva šteta, korišćena prema propisima eksploatacionih pravila, (b) da nisu prekoračeni propisani resursi (vreme između dva generalna tehnička pregleda) za rad motora, motorskih agregata, drugih tehničkih uređaja i opreme.

Osiguravač će naknaditi osiguraniku:

- troškove opravdano učinjene u cilju spasavanja ili smanjenja štete na osiguranom plovnom objektu, uključujući i troškove tegljenja oštećenog plovnog objekta od mesta havarije do mesta gde će biti izvršena njegova opravka;
- doprinose generalne havarije, koje padaju na teret osiguranika;
- troškove vađenja plovnog objekta, obavljenog po naređenju nadležne kapetanije pristaništa, ukoliko su ugovoreni polisom osiguranja;
- troškove učinjene za utvrđivanje osiguravačeve obaveze;
- nagrade za spasavanje.

Neosigurani rizici

Osiguravač neće naknaditi osiguraniku:

- štete, koje osiguranik učini namerno ili velikom nepažnjom;
- štete, koje prouzrokuje zapovednik ili posada u dogovoru sa osiguranikom ili po njegovom nalogu, ukoliko nisu predmet generalne havarije;
- štete na sitnom inventaru i potrošnom materijalu, ukoliko nisu nastale kao posledica osiguranih plovidbenih rizika;
- štete koje osiguranik pretrpi posredno, odnosno, u slučajevima kad su oštećenjem plovnog objekta pričinjene još neke štete osiguraniku (gubitak zarade, dangube, neispunjenje ugovora o prevozu i sl.) uključujući i ugovorne i vanugovorne obaveze osiguranika prema trećim licima;
- štete nastale usled dokazane nesposobnosti plovnog objekta, za redovnu plovidbu (nekompletna posada, tehnička neispravnost, pogrešno tovarenje ili tovarenje preko dozvoljene nosivosti pri datom vodostaju i dr.), ako je za nju osiguranik znao ili mogao da sazna pažnjom urednog broдача;
- štete prouzrokovane dotrajalošću ili zamorom materijala na trupu, pogonskim mašinama i opremi koja je sastavni deo plovnog objekta;
- štete nastale usled skrivenih mana plovnog objekta, kao i troškove zamene ili opravke po ovom osnovu, ako je osiguranik za njih znao ili je mogao da sazna pažnjom urednog broдача i speči odgovarajuće posledice. Ako je, međutim, osiguravač znao ili bio obavešten o manama plovnog objekta prilikom zaključenja ugovora o osiguranju, štete nastale po ovom osnovu biće isplaćene;
- štete, koji plovni objekat, osiguran na putovanje pretrpi, posredno ili neposredno zbog rizika koji su se ostvarili van granica plovidbe predviđenih u polisi;
- štete nastale utovarom u plovni objekat eksplozivnih, zapaljivih, samozapaljivih i nagrizaćućih materija, ukoliko se osiguranik nije pridržavao odgovarajućih propisa za transport takvih materija;
- troškove u vezi zime i zimovanja;
- troškove rasterećivanja plovnog objekta zbog niskog vodostaja;
- potraživanja po osnovu zahteva za naknadu štete zbog zagađivanja obala, plaža, luka, brodova, drugih plovnih i plutajućih objekata i druge imovine ili interesa trećih lica;
- troškove uklanjanja olupine ili pojedinih njenih delova, pa i u slučaju kada se uklanjanje obavlja po nalogu vlasti, sem ako su posebno ugovoreni i uneti u polis osiguranja;

- štete, koje bi naknadno nastale, a mogu se pripisati neizvršenju konačne popravke ranijih šteta, ukoliko odlaganje popravke nije bilo u saglasnosti s osiguravačem, odnosno, organom nadležnim za sigurnost plovidbe;
- štete, koje bi proizišle kao posledica karantina, krijumčarenja, zabranjenog ribolova, trgovine i njima sličnih događaja;
- štete nastale usled rata i ratu sličnih događaja, pobune, štrajka, građanskih nereda ili sličnih događaja, zaplene, uzapćenja, zadržavanja, ograničavanja, sabotaze ili bilo kakvih sličnih postupaka vlada stranih zemalja, vlasti (pravnih ili faktičkih), priznatih ili nepriznatih kao i njihovih organa.

DDOR-RS-ČA-01-0690

USLOVI ZA OSIGURANJE ČAMACA UNUTRAŠNJE PLOVIDBE

Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova mogu se osigurati čamci unutrašnje plovidbe od rizika koji im prete u toku plovidbe, za vreme stajanja (usidrenja, odnosno, priveza) i od rizika odgovornosti za štete nanete trećim licima.

Čamac unutrašnje plovidbe je plovni objekat namenjen za plovidbu na unutrašnjim vodama (rekama, jezerima i kanalima), čija dužina trupa iznosi manje od 15 metara, a širina trupa manje od 3 metra, ili čija najveća istisnina iznosi manje od 15 tona – i pod ovim pojmom podrazumevaju se sve vrste čamaca, sa ili bez sopstvenog pogona, jedrilica i jahti.

Predmet ovog osiguranja mogu biti isključivo plovni objekti naznačeni u prethodnom stavu, koji su uredno upisani u Upisnik čamaca kod nadležne kapetanije pristaništa i imaju važeću plovidbenu dozvolu.

Predmet osiguranja su:

- trup čamca (korito, nadgrađe, kabina, jarboli i kormilo);
- vanbrodski motor sa rezervoarom (bez daljinskih komandi i upravljača – volana);
- ugrađeni motor sa rezervoarom (uključujući upravljačke komande i komandnu tablu);
- dodatna oprema (sidra, vesla, čelična užad, sidreni lanci, farovi, daljinske komande sa upravljačem-volanom i slično), ali pod uslovom da se to posebno ugovori;
- specijalna oprema (radari, radio-stanice, reflektori i sl.), pod uslovom da se to posebno ugovori;
- troškovi vađenja potonulog čamca, pod uslovom da su posebno ugovoreni i uneti u polisu osiguranja.

U daljem tekstu ovih Uslova, pod pojmom »čamac« podrazumevaće se i motor, dodatna i specijalna oprema (pod uslovom da postoji na čamcu i da je njihovo osiguranje ugovoreno).

Osigurani rizici

Osiguravač će do visine osigurane vrednosti naknaditi štete na čamcu samo u slučajevima ako su nastale kao neposredna posledica sledećih rizika:

- sudara - nasukanja - potonuća - požara - nasilnog oduzimanja ili krađe celog čamca - dodira dna - eksplozije na čamcu - brodoloma ili nevremena, oluje - prevrnuća ili tome izjedančenih izvanrednih događaja - udara u obalu ili objekte na obali ili bilo koji plutajući objekt dok se osigurani čamac nalazi u plovidbi ili usled nevremena otrgnut sa sigurnog veza ili sidrišta i izbačen na obalu – oštećenje od vazduhoplova ili bilo kojeg suvozemnog prevoznog sredstva, uključujući i štete od lučkih i brodogradilišnih uređaja - zlonamernog postupka posade ili drugih osoba - propusta, nemara ili grešaka posade;

- provalne krađe ugrađenih i vanbrodskih motora, ribarskog pribora, opreme i inventara, dok se nalaze zaključani u kabini ili spremištu ispod pramca;
- vanbrodski motor osiguran je i za slučaj provalne krađe dok se nalazi pričvršćen na krmenom postolju, spojen sa zaključanim katancem.

U smislu odredaba ovih Uslova, vanbrodski motor nije osiguran ako se koristi na drugom čamcu.

Rizik krađe pokriven je osiguranjem jedino ako se čamac nalazi na vezu u čuvanoj marini.

Neosigurani rizici

Osiguravač nije dužan da naknadi:

- potraživanja po osnovu bilo koje ugovorne ili vanugovorne odgovornosti u odnosu na čamac, ili u vezi sa delatnošću čamca, ili u odnosu prema zapovedniku, posadi ili pilotu, od strane putnika i bilo kojih drugih pravnih ili fizičkih lica, osim za slučajeve iz tačke 9. ovih Uslova;
- potraživanja po osnovu bilo kojeg uzroka za smrt ili telesne povrede ljudi, osim slučajeve iz tačke 9.;
- potraživanja po osnovu zahteva za naknadu štete zbog zagađivanja obala, plaža, luka, brodova, drugih plovnih i plutajućih objekata i druge imovine ili interesa trećih lica;
- troškove uklanjanja olupine ili pojedinih njenih delova, pa i u slučaju kada se uklanjanje obavlja po nalogu vlasti, osim ako su isti osigurani;
- štete proizišle iz zlonamernih postupaka ili grubog nemara osiguranika, neodržavanja, zapuštenosti čamca;
- gubitak zarade čamca po bilo kojem osnovu;
- štete na motorima koje nisu neposredna posledica osiguranih rizika iz tačke 5. ovih Uslova;
- štete koje bi nastale od nalivanja kiša, dok se čamac nalazi na vezu;
- štete, koje bi naknadno nastale, a mogu se pripisati neizvršenju konačne popravke ranijih šteta, ukoliko odlaganje popravke nije bilo u saglasnosti sa osiguravačem, odnosno organom nadležnim za sigurnost plovidbe;
- štete, koje bi proizišle kao posledica karantina, krijumčarenja, zabranjenog ribolova, trgovine i njima sličnih događaja;
- štete na delu čamca koji je imao skrivenu manu, ako je za nju osiguranik znao ili mogao da sazna pažnjom savesnog vlasnika;
- štete na sitnom inventaru i potrošnom materijalu, ukoliko nisu nastale kao posledica osiguranih rizika;
- štete, koje bi proizišle kao posledica osiguranikovog kršenja propisa pristanišnih ili drugih vlasti u odnosu na plovidbu;
- izdatke za bojenje nadvodnog dela čamca, koji nije pretrpeo oštećenje;
- štete, koje bi nastale dok čamcem upravlja lice koje nije položilo ispit za upravljača čamca;
- ispadanje vanbrodskog motora za vreme plovidbe, ukoliko nije bio posebno vezan za trup čamca;
- ispadanje vanbrodskog motora za vreme prenosa, premeštaja, ukrcaja ili iskrcaja.
- rata ili ratu sličnih događaja, pobune, građanskih nereda, sabotaze, zaplene i sličnih događanja.

DDOR-RS-DOV-01-0690

USLOVI ZA OSIGURANJE ODGOVORNOSTI DRUMSKOG VOZARA ZA ŠTETE NA ROBI PRIMLJENOJ NA PREVOZU U DOMAĆEM TRANSPORTU

Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova osigurava se odgovornost vozara (u daljem tekstu: osiguranik) za štete na robi primljenoj na prevoz u drumskom transportu po urednim prevoznim ispravama, uz naplatu vozarine, a koje su posledica uništenja, oštećenja i nestanka (gubljenja) robe.

Odgovornost iz stava 1 utvrđuje se prema odredbama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju (Sl. List SRJ br.26/95) u daljem tekstu : Zakon.

Osigurani rizici

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi sve iznose koje ovaj treba da plati ili ih je već platio za štete za koje je odgovoran u smislu odredaba ovih Uslova, kao i troškove sudskih sporova i preduzetih pravnih mera u vezi sa tim štetama u cilju odbrane od neosnovanih ili preteranih zahteva trećih lica, ali pod uslovom da se osiguravač prethodno saglasio sa predlogom osiguranika za vođenje sporova, odnosno, pružanje odbrane.

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi još i:

- troškove eventualnog istovara, pretovara ili utovara na drugo prevozno sredstvo, ako je prvobitno prevozno sredstvo pretrpelo saobraćajni udes, a u cilju sprečavanja daljeg oštećenja robe ili smanjenja već nastalih oštećenja na prevoženoj robi;
- troškove uklanjanja i prevoza ostataka uništene robe, u cilju raskrčavanja i čišćenja puta po naredbi nadležnih organa

Neosigurani rizici

Osiguravač neće naknaditi osiguraniku štete koje su posledica:

1. Oštećenja , manjka ili gubitka tereta koji potiču iz uzroka koji se nisu mogli sprečiti niti otkloniti pažnjom urednog vozača (viša sila, ratni i politički rizici, činidbe državnih vlasti, prirodnog svojstva ili mane robe i sl.).
2. Osiguranikove namere ili velike nemarnosti (utovar tereta neispravnim ili nepodobnim sredstvima, utovar tereta u neispravne ili neodgovarajuće vozilo i sl.).
3. Utovara od strane pošiljaoca ili istovara od strane primaoca.
4. Pomanjkanja ili slabog stanja ambalaže.
5. Nastale kod prevoza živih životinja, osim ako su posledica saobraćajne nezgode.

Osiguraniku neće biti naknađeno:

- izgubljena vozarina,
- troškovi ponovnog utovara na isto ili drugo prevozno sredstvo, osim ako je to posledica saobraćajnog udesa prevoznog sredstva;
- troškovi pretovara na drugo prevozno sredstvo, osim ako je pretovar posledica saobraćajnog udesa prevoznog sredstva;
- troškovi prevoza drugim prevoznim sredstvima.

DDOR-RS-FA-01-0690

USLOVI ZA OSIGURANJE OD OPASNOSTI OTKUPA FALSIFIKOVANIH STRANIH SREDSTAVA PLAĆANJA

Predmet osiguranja

- 1) Predmet osiguranja od opasnosti navedenih u tački 2. ovih Uslova mogu biti strana sredstva plaćanja.
- 2) Stranim sredstvima plaćanja smatraju se po ovim Uslovima:

1. sve efektivne strane valute,
 2. čekovi i
 3. kreditna pisma.
- 3) Strana sredstva plaćanja iz prethodnog stava mogu biti predmet osiguranja samo uz uslov, da ih osiguranik kao menjačko mesto, ima pravo da otkupljuje.

Osigurani rizici

Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu u slučaju štete prouzrokovane osiguraniku kao ovlašćenom menjaču otkupom falsifikovanih stranih sredstava plaćanja.

DDOR-RS-IO-01-0512

POSEBNI USLOVI ZA OSIGURANJE POTRAŽIVANJA ZA SLUČAJ INSOLVENTNOSTI ORGANIZATORA PUTOVANJA

Predmet osiguranja

- (1) Predmet osiguranja u skladu sa ovim uslovima je potraživanje za slučaj insolventnosti ugovarača osiguranja odnosno osiguranika, u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima, kojim se obezbeđuje naknada iz osiguranja:
- (2)
 - 1) Licu koje je izmirilo troškove nužnog smeštaja, ishrane i povratka putnika sa putovanja u zemlji ili iz inostranstva u mesto polaska,
 - 2) Putniku:
 - a) potraživanja uplaćenih sredstava po osnovu ugovora o turističkom putovanju, koje organizator putovanja nije realizovao;
 - b) potraživanja uplaćenih sredstava u slučaju otkaza putovanja od strane putnika, u skladu sa opštim uslovima putovanja;
 - c) potraživanja razlike između ugovorene cene putovanja i cene putovanja snižene srazmerno neizvršenju ili nepotpunom izvršenju usluga obuhvaćenih programom putovanja.
- (3) Pod insolventnošću organizatora putovanja podrazumeva se nesposobnost plaćanja dospelih obaveza u iznosu i u roku dospeća, koja obuhvata finansijsku blokadu organizatora putovanja, kao i nemogućnost izmirenja obaveza organizatora putovanja kada je iznos obaveza veći od iznosa sredstava kojima raspolaže na računima kod banaka.
- (4) Insolventnost organizatora putovanja dokazuje se rešenjem nadležnog Privrednog suda o otvaranju stečajnog postupka ili drugom potvrdom nadležnog državnog organa kojom se konstatuje insolventnost organizatora putovanja.

Isključenje iz osiguranja

- (1) Osiguravač nije u obavezi da isplati naknadu iz osiguranja:
- (2)
 - 1) zbog bilo kog razloga koji nije osigurani slučaj u smislu člana 3. ovih Uslova kao ni povrede zdravlja ili tela nekog lica, oštećenje odnosno uništenje stvari, gubitak, oštećenje ili krađu novca, dokumenata ili dragocenosti,
 - 2) zbog ratnih događaja, pobuna ili mera državnih organa koje utiču na nastanak osiguranog slučaja, ako je država proglasila ratno stanje, vanredno stanje ili moratorijum na izmirenje svojih obaveza a iste imaju za posledicu insolventnost ugovarača,
 - 3) ako putnik nije u potpunosti izvršio svoje ugovorne obaveze prema osiguraniku po ugovoru o putovanju u skladu sa Opštim uslovima putovanja i programom putovanja,
 - 4) ako je ugovor između putnika i osiguranika zaključen suprotno zakonu i drugom propisu, kao i suprotno Opštim uslovima putovanja,

- 5) zbog namere, krajnje nepažnje, krivičnih radnji ili prevare ugovarača osiguranja, osiguranika ili putnika,
- 6) zbog dobrovoljne likvidacije sprovedene uz saglasnost ovlašćenih lica osiguranika,
- 7) zbog akta nadležnog državnog organa kojim se zahtev putnika protiv osiguranika za naknadu štete uzrokovane iz razloga opisanih u članu 2. i 3. ovih uslova smatra neosnovanim,
- 8) zbog pravnosnažne odluke suda kojom se odbija tužbeni zahtev putnika protiv osiguranika za naknadu štete uzrokovane iz razloga opisanih u članu 2. i 3. ovih uslova,
- 9) zbog svih troškova koji nastanu usled propusta u postupanju osiguranika ili korisnika osiguranja u skladu sa članom 1. stav 1. tačka 5. podtačka a. ovih uslova, u organizaciji nužnog smeštaja, ishrane i povratka putnika,
- 10) ako putnik u samom mestu turističkog putovanja ne prihvati rešenje koje ponudi osiguranik a koje odgovara uplaćenju usluzi obuhvaćenju programom putovanja,
- 11) ako putnik ne prihvati organizaciju hitnog zbrinjavanja koju ponudi osiguranik, korisnik osiguranja u skladu sa članom 1. stav 1. tačka 5. podtačka a. ovih uslova ili nadležna državna insitucija,
- 12) ako se putnik ne pridržava Opštih uslova putovanja i programa putovanja, sa kojima ga je osiguranik upoznao prilikom zaključenja ugovora o putovanju,
- 13) zbog svih dodatnih troškova koji nisu uključeni u cenu putovanja,
- 14) u slučaju posledičnih šteta i izgubljene dobiti,
- 15) ukoliko je do osiguranog slučaja došlo usled nesavesnog ponašanja osiguranika i/ili nepoštovanja dobrih poslovnih običaja na osnovu kojih je bilo izvesno da će nastupiti stanje insolventnosti,

Osiguravač nije u obavezi da isplati naknadu iz osiguranja u slučaju brisanja organizatora putovanja iz Registra privrednih subjekata, gubitka licence organizatora putovanja ili njenog brisanja iz Registra turizma, osim ako je potraživanje nastalo za vreme važenja licence organizatora putovanja.

DDOR-RS-GT-01-0690

OPŠTI USLOVI ZA OSIGURANJE POŠILJAKA PO GENERALNOJ POLISI

Osigurani i neosigurani rizici

Osiguranjem su pokrivenne štete nastale na osiguranoj robi (stvarima) usled vanrednih spoljnih uzroka, za vreme prenosa ili prevoza kao što su štete usled: saobraćajnog udesa prevoznog sredstva (sudar, udar, prevrnuće, potonuće ili nasukanje i sl.), elementarnih nepogoda, požara, eksplozije, krađe, neisporuke celih koleta.

Osiguranjem su pokriveni i troškovi (nagrade) spasavanja osigurane robe (stvari), koji su razumno učinjeni u cilju izbegavanja ili smanjenja šteta pokrivenih osiguranjem, a kod pomorskih prevoza i doprinosi u zajedničku havariju.

Iz osiguranja su isključene štete krađe, neisporuke, kao i štete usled dejstva atmosferskih padavina i vode u otvorenim i nezaštićenim prevoznim sredstvima.

Iz osiguranja su isključene i štete nastale usled prirodnog svojstva ili mane osigurane robe (stvari), a bez delovanja vanrednih spoljnih uzroka kao što su: kvar, smrzavanje, uginuće živih životinja, rđa, kalo, rastur, normalni lom kod lako lomljivih predmeta (ukoliko ti lomovi nisu nastali usled saobraćajnog udesa prevoznog sredstva, požara ili eksplozije) i ostali normalni gubici kod stvari koje su podložne takvim gubicima bez delovanja vanrednih spoljnih uzroka i sl., kao i lom unutrašnjih organa kod elektroniki, lom i curenje ulja kod transformatora, lom i oštećenje predmeta teških preko 5 tona, ukoliko nisu nastali usled saobraćajnog udesa prevoznog sredstva.

Na zahtev osiguranika u osiguranje po GPT može se ugovoriti pokriće dopunskih rizika kao što su: razna oštećenja usled manipulacije sa osiguranom robom (stvarima) ili usled oštećenja ambalaže, cepanja vreća, lom buradi i sl. (sa rasipanjem sadržine ili curenjem), kvar i uginuće životinja uz plaćanje dopunske premije saglasno odredbama Tarife, sa izuzetkom kala i rastura.

DDOR-RS-AK-01-0690

**USLOVI ZA KASKO OSIGURANJE VAZDUHOPLOVA
U UPOTREBI I VAN UPOTREBE**

Osigurani rizici

Osiguravač će naknaditi osiguraniku štete nastale na vazduhoplovu usled:

- vanrednog spoljašnjeg štetnog događaja za vreme letenja, voženja i stajanja na zemlji;
- nemarnosti ili grube greške zapovednika, pilota i ostalih članova posade.

Osiguravač će naknaditi osiguraniku i:

- troškove opravdano učinjene u cilju spasavanja osiguranog vazduhoplova ili izbegavanja, odnosno smanjenja štete na osiguranom vazduhoplovu;
- troškove prenosa osiguranog vazduhoplova od mesta oštećenja do mesta opravke.

Neosigurani rizici

Osiguravač neće naknaditi štete osiguraniku nastale usled:

- grube nemarnosti ili zle namere osiguranika;
- učešća vazduhoplova na sportskim takmičenjima, izvođenja akrobatskih rekordnih, probnih letova svih vrsta ili drugih sličnih letova, ukoliko osiguranik nije prethodno ovakve letove prijavio osiguravaču i platio dodatnu premiju osiguranja;
- upotrebe terena za sletanje i poletanje, koji nisu odobreni od strane organa nadležnih za civilnu i vazдушnu plovidbu, sem upotrebe takvih terena u slučaju više sile;
- ukrcaja većeg broja putnika, odnosno, većeg tereta od maksimalno dozvoljenog opterećenja vazduhoplova;
- ratu i ratu sličnih događaja, pobune, štrajka, građanskih nereda ili sličnih događaja, zaplene, uzapćenja, zadržavanja, ograničavanja, sabotaze, ili bilo kakvih drugih sličnih postupaka vlada stranih zemalja, vlasti (pravni ili faktički, priznatih), kao i njihovih organa.

Osiguravač, takođe, neće naknaditi:

- troškove opravke mehaničkog loma ili zastoja na elektronskim, električnim i hidrauličnim uređajima, uključujući i stajni trap, kao i na pogonskoj grupi vazduhoplova.

DDOR-RS-HR-01-0690

**U S L O V I
ZA OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI SOPSTVENIKA ILI
KORISNIKA VAZDUHOPLOVA ZA ŠTETE PRIČINJENE TREĆIM
LICIMA USLED DEJSTVA »HEMIJSKOG RIZIKA«**

Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova osigurava se vlasnik ili korisnik vazduhoplova od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima dejstvom hemijskih materija prilikom avio tretiranja poljoprivrednih i šumskih površina (»hemijski rizik«).

Osigurani rizici

Osiguravač će naknaditi osiguraniku sve iznose koje ovaj bude morao da plati, na ime obeštećenja za štete pričinjene trećim licima, usled:

- smrti, povrede tela ili oboljenja trećih lica, nastalih kao direktna posledica dejstva hemijskih materija prilikom avio-tretiranja;
- uništenja ili oštećenja imovine trećih lica, koja su nastala, takođe, kao direktna posledica upotrebe hemijskih materija prilikom avio-tretiranja;

Osiguravač će naknaditi osiguraniku i troškove nastale oko vođenja sudskog spora sa oštećenikom, radi otklanjanja ili umanjenja obaveze osiguranika za eventualno nastale štete prilikom avio-tretiranja, ukoliko se taj spor vodi uz saglasnost osiguravača.

Ako osiguranik po presudi bude obavezan da plati iznos veći od osigurane vrednosti, osiguravač će u troškovima spora učestvovati srazmerno osiguranoj vrednosti.

Neosigurani rizici

Osiguravač nije u obavezi da naknadi osiguraniku štete nastale:

- na tretiranoj površini (pod pojmom »tretirana površina« smatra se u smislu ovih Uslova, površina čije su granice određene ugovorom između korisnika i izvršioca avio-tretiranja);
- u pojasu širine 50 metara od tretirane površine, a u pravcu leta 100 metara;
- na imovini korisnika avio-tretiranja;
- usled smrti, povrede tela ili oboljenja lica neposredno angažovanih na radu kod naručioca avio-tretiranja, ako i lica angažovanih na poslovima vezanih za izvršenje avio-tretiranja, bilo od strane osiguranika ili korisnika;
- usled grube nemarnosti ili zle namere osiguranika (isključujući grubu nemarnost ili zlu nameru zapovednika vazduhoplova, pilota i članova posade).

DDOR-RS-VG-01-0503

USLOVI ZA OSIGURANJE TEŠKIH I VANGABARITNIH PREDMETA U TRANSPORTU

Osigurani rizici

Osiguranje pokriva sledeće rizike:

1. Gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta koji se razumno može pripisati:
 - požaru ili eksploziji,
 - saobraćajnoj ili plovidbenoj nezgodi prevoznog sredstva (nasukanje, potonuće, prevrnuće, iskliznuće, sudar, udar),
 - zemljotresu, vulkanskoj erupciji, poplavi, lavini, odronu, gromu ili oluji,
 - krađi ili neisporuci celog koleta.
2. Ukoliko se posebno ugovori osiguran je i gubitak ili oštećenje osiguranog predmeta nastao usled pada osiguranog predmeta za vreme utovara, istovara ili pretovara, pod uslovom da se isti vrše na propisan, odnosno odgovorajući način i pod kontrolom stručnog lica.

3. Ovo osiguranje pokriva zajedničku havariju i nagrade za spasavanje, obračunate ili određene u skladu sa odredbama ugovora o prevozu i/ili merodavnim pravom i praksom, koji su nastali da bi se izbegao gubitak ili su s tim u vezi, a posledica su bilo kojeg uzroka, osim onih koji su isključeni.

Neosigurani rizici

Ovo osiguranje ne pokriva:

1. gubitak, oštećenja ili trošak koji se mogu pripisati namernom postupku osiguranika,
2. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovane nedovoljnim ili neodgovarajućim pakovanjem ili nepripremljenošću osiguranog predmeta za transport,
3. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani unutrašnjom manom, fabričkom greškom ili prirodnim svojstvom osiguranog predmeta,
4. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani upotrebom neprikladnog vozila ili kontejnera za siguran prevoz osiguranog predmeta,
5. gubitak, oštećenje ili trošak prouzrokovani neposredno zakašnjenjem, čak i onda kada je to zakašnjenje nastalo zbog osiguranog rizika kao i sve posredne štete (štete na imovini trećih lica, i sl.),
6. umanjenje vrednosti posle izvršene popravke,
7. gubitak ili oštećenje nastali tokom prevoza pošiljke za koji nije obezbeđena dozvola nadležnog organa (npr. u slučaju kada dimenzije pošiljke i prevoznog sredstva prekoračuju dozvoljene i/ili ako osovinski pritisak prekoračuje dozvoljeni i u svim drugima slučajevima predviđenim odgovarajućim propisima),
8. gubitak, oštećenje ili trošak nastao kao posledica nepropisnog ili neodgovarajućeg smeštaja i učvršćivanja pošiljke u prevozno sredstvo,
9. gubitak, oštećenje ili trošak ukoliko se utovar, pretovar i istovar nije vršio na propisani, odnosno odgovarajući način i pod kontrolom stručnog lica,
10. gubitak, oštećenje ili trošak nastao usled nepoštovanja propisa iz oblasti bezbednosti saobraćaja (brzina, obeležavanje pošiljke, vreme prevoza, posebna pratnja i sl.).
11. gubitak, oštećenje i trošak izazvani ratom, štrajkom, građanskim nemirima, terorističkim aktima i sl.

DDOR-RS-OM-01-0403

POSEBNI USLOVI ZA OSIGURANJE OD OPASNOSTI IZAZVANIH PREVOZOM OPASNIH MATERIJU U DOMAĆEM TRANSPORTU Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova osiguravaju se štete pričinjene trećim licima koje imaju za posledicu:

- smrt, povredu tela ili zdravlja
- gubitak, nestanak, uništenje ili oštećenje imovine trećih lica;
- zagađenje životne sredine (tla, vode i vazduha)

izazvanih iznenadnim i neočekivanim događajem za vreme transporta opasnih materija (u daljem tekstu OM) u drumskom, železničkom, vazdušnom i saobraćaju na unutrašnjim vodama (reke, jezera i kanali) koje se prevoze na rizik osiguranika.

Prevoz OM iz prethodnih stavova utvrđuje se prema odredbama Zakona o prevozu opasnih materija (Sl. list SFRJ br 27/90, 45/90, Sl. list SRJ 24/94, 28/96 i 68/2002) u daljem tekstu Zakon, Uredbe o prevozu opasnih materija u drumskom i železničkom saobraćaju (SL. Glasnik R. Srbije br. 53/2002) u daljem tekstu

Uredba, Evropskom sporazumu o međunarodnom prevozu opasnih materija (ADR), Međunarodnim pravilnikom o prevozu opasnih materija na železnicama (RID), Međunarodne konvencije za zaštitu ljudskog života na moru koje se odnose na prevoz opasnih materija i Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu (aneks 18) ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama Zakona o prevozu opasnih materija.

Osigurani rizici

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi sve iznose koje ovaj treba da plati ili ih je već platio za štete nastale u smislu odredaba ovih Uslova, kao i troškove sudskih sporova i preduzetih pravnih mera u vezi sa tim štetama u cilju odbrane od neosnovanih ili preteranih zahteva trećih lica, ali pod uslovom da se osiguravač prethodno saglasio sa predlogom osiguranika za vođenje sporova, odnosno, pružanje odbrane.

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi još i:

- troškove eventualnog istovara, pretovara ili utovara na drugo prevozno sredstvo, ako je prvobitno prevozno sredstvo pretrpelo saobraćajni udes, a u cilju sprečavanja štetnog delovanja ili smanjenja već nastalog štetnog delovanja OM;
- troškove uklanjanja i prevoza ostataka OM, u cilju raskrčavanja i čišćenja puta po naredbi nadležnih organa;

Neosigurani rizici

Osiguravač neće naknaditi osiguraniku štete, pričinjene trećim licima definisane u članu 1. ovih Uslova:

1. koje se mogu pripisati namernom postupku ili velike nemarnosti osiguranika (ili lica koje je on angažovao) za utovar tereta neisp-ravnim ili nepodobnim sredstvima, utovar tereta u neispravne ili neodgovarajuće vozilo, za započet prevoz OM bez dobijenog odobrenja nadležnog organa i sl..
2. prouzrokovane upotrebom nepri-kladnog vozila ili kontejnera (prema odredbama ADR, RID i/ili drugih konvencija iz tačke 1. ovih uslova) za siguran prevoz OM,
3. štete izazvane ratom, građanskim ratom, revolucijom, pobunom, ustankom ili građanskim borbama koje zbog toga nastanu, ili bilo kojeg neprijateljskog akta od strane ratujuće sile ili protiv nje,
4. koje su prouzrokovali (ili su posledica njihove činidbe) štrajkači, radnici otpušteni s posla, ili lica koja učestvuju u radničkim nemirima, nasiljima ili građanskim borbama,
5. prouzrokovane od terorista ili bilo kog lica koje deluje s političkim motivom,
6. štete ili oštećenja na prevoznom sredstvu;
7. krađa, gubici i/ili oštećenja na samoj robi-opasnoj materiji u toku prevoza.

DDOR – RS – VA – 01 – 0305

USLOVI ZA OSIGURANJE VREDNOSNIH POŠILJAKA (VALORA) U PREVOZU

Osigurani rizici

1. Osiguravač je u obavezi da osiguraniku naknadi štetu koja nastane oštećenjem, uništenjem ili nestankom osiguranih vrednosnih pošiljaka za vreme prevoza, usled: više sile, elementarnih nepogoda,

saobraćajne nezgode prevoznog sredstva, požara, eksplozije prevoznog sredstva, provalne krađe, razbojničke krađe.

2. Osiguranjem su pokriveni i troškovi spasavanja osiguranih vrednosnih pošiljaka, koji su razumno učinjeni u cilju smanjenja šteta pokrivenih osiguranjem.

Neosigurani rizici

Osiguravač nije u obavezi da naknadi štete prouzrokovane

1. ratnim operacijama ili pobunama,
2. namerno ili velikom nemarnošću osiguranika ili lica za čije je postupke osiguranik po zakonu odgovoran,
3. mana i prirodnih osobina pošiljke.

DDOR – RS – CMR – 01 – 0187

USLOVI ZA OSIGURANJE ODGOVORNOSTI DRUMSKOG VOZARA ZA ŠTETE NA ROBI PRIMLJENOJ NA PREVOZ U MEĐUNARODNOM TRANSPORTU

1. Predmet osiguranja

Po odredbama ovih Uslova osigurava se odgovornost vozara (u daljem tekstu: osiguranik) za štete na robi primljenoj na prevoz u međunarodnom drumskom transportu po urednim prevoznim ispravama, uz naplatu vozarine, a koje su posledica uništenja, oštećenja i nastanka (gubljenja) robe.

Odgovornost iz stava 1 utvrđuje se prema odredbama Konvencije o ugovoru za međunarodni prevoz robe drumom (Convention relative an contrat de transport internationale de marchandises par route, u daljem tekstu: Konvencija CMR).

2. Osigurani rizici

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi sve iznose koje ovaj treba da plati ili ih je već platio za štete za koje je odgovoran u smislu odredaba ovih Uslova, kao i troškove sudskih sporova i preduzetih pravnih mera u vezi sa tim štetama u cilju odbrane od neosnovanih ili preteranih zahteva trećih lica, ali pod uslovom da se osiguravač prethodno saglasio sa predlogom osiguranika za vođenje sporova, odnosno, pružanje odbrane.

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi još i:

Troškove eventualnog istovara, pretovara ili utovara na drugo prevozno sredstvo, ako je prvobitno prevozno sredstvo pretrpelo saobraćajni udes, a u cilju sprečavanja od daljeg oštećenja robe ili smanjenja već nastalih oštećenja na prevoženoj robi.

Troškove uklanjanja i prevoza ostataka uništene robe, u cilju raskrčavanja i čišćenja puta po naredbi nadležnih organa.

Troškove utvrđivanja uzroka, obima i visine štete.

3. Visina naknade

Limit odgovornosti po ovim uslovima za štete na robi određuje se prema odredbama Protokola CMR Konvencije.

Osiguraniku će biti naknađeni:

- svi troškovi razumno učinjeni radi sprečavanja nastanka štete na robi odnosno smanjenja štete koja je već nastala, ali najviše do iznosa iz stava 1. ovog člana.

Osiguraniku neće biti naknađeno:

- izgubljena vozarina,
- troškovi pretovara na drugo prevozno sredstvo, osim ako je pretovar posledica saobraćajnog udesa prevoznog sredstva,
- troškovi prevoza drugim prevoznim sredstvima.

4. Neosigurani rizici

Osiguravač neće naknaditi osiguraniku štete koje su posledica:

1. oštećenja, manjka ili gubitka tereta koji potiču iz uzroka koji se nisu mogli sprečiti niti otkloniti pažnjom urednog vozara (viša sila, ratni i politički rizici, činidbe državnih vlasti, prirodnog svojstva ili mane robe i sl.);
2. osiguranikove namere ili velike nemarnosti (utovar tereta neispravnim i nepodobnim sredstvima, utovar tereta u neispravno ili neodgovarajuće vozilo i sl.);
3. utovara od strane pošiljaoca ili istovara od strane primaoca;
4. pomanjkanja ili slabog stanja ambalaže;
5. prevoza živih životinja;
6. štete na pošiljkama za koje nije obračunata vozarina;
7. štete na prevozu stvari čija težina/gabarit prelaze utvrđena ograničenja vozila i puta.

U S L O V I ZA OSIGURANJE ODGOVORNOSTI BRODARA UNUTRAŠNJE PLOVIDBE ZA ŠTETE NA TERETU PRIMLJENOM NA PREVOZ U MEĐUNARODNOM TRANSPORTU

Osigurani rizici

Osiguravač je obavezan da osiguraniku nadoknadi sve iznose koje ovaj treba da plati ili je već platio za štete za koje je odgovoran u smislu čl. 1. ovih Uslova kao i za troškove sudskih sporova i preduzetih pravnih mera u vezi sa tim štetama u cilju odbrane od neosnovanih ili preteranih zahteva korisnika prevoza, ali pod uslovom da se osiguravač prethodno saglasio sa osiguranikovim predlogom za vođenje sporova, odnosno pružanje odbrane.

Neosigurani rizici

Osiguravač neće osiguraniku naknaditi štete koje su posledica:

- a) oštećenja, manjka ili gubitka tereta ako se dokaže da oštećenje, manjak, gubitak potiče iz uzroka koji se nisu mogli sprečiti niti otkloniti pažnjom urednog broдача.
- b) osiguranikove namere ili velike nemarnosti, a naročito plovidbe po niskom vodostaju ili za vreme obustavljanja plovidbe zbog leda,
- c) smeštaja tereta na palubi,
- d) pomanjkanja ili slabog stanja ambalaže za teret koji je po svojoj prirodi podložan rasturu ili oštećenju, ako nije nikako ili je loše pakovan,

- e) ukrcaja od strane krcatelja ili iskrčavanja od strane primaoca,
- f) ako je teret prevožen u plombiranom skladištu broda, pod uslovom da je skladište plombirano od krcatelja i da su plombe neoštećene u času predaje primaocu,
- g) prirode robe koja je po svojim svojstvima naročito podložna oštećenju, manjku ili gubitku, a naročito zbog loma, rđanja, truljenja, sušenja, curenja, normalnog rastura ili delovanja glodara,
- h) prevoza živih životinja,
- i) krcateljevog neispravnog naznačenja vrste i vrednosti tereta, ukoliko ovaj zna da je naznačenje neispravno.
- j) zakašnjena u predaji tereta

5) Visina premije osiguranja, način plaćanja premije osiguranja, visina poreza i drugih troškova koji se obračunavaju pored premije osiguranja

Premija osiguranja utvrđuje se na osnovu poslovnih akata -Tarifa premija osiguravača kojom se definišu okolnosti i parametri rizika (težina rizika, obim pokrića, vrsta i predmet osiguranja, suma osiguranja, vrednost osiguranih stvari) koji se uzimaju u obzir prilikom obračuna premije osiguranja.

Visina premije osiguranja i način plaćanja premije navedeni su u priloženoj ponudi osiguranja/ pristupnici za osiguranja/listu pokrića./polisi osiguranja.

Premija osiguranja se plaća prilikom izdavanja polise, osim ako se ne ugovori drugačije. Ukupna premija osiguranja može se platiti u celosti ili u ugovorenim ratama.

Na obračunatu premiju neživotnih osiguranja plaća se porez od 5% u skladu sa Zakonom o porezu na premiju neživotnih osiguranja (Sl.glasnik RS br. 135/2004).

Ako ugovarač osiguranja ne plati ukupno obračunatu premiju ili njen deo u ugovorenom roku, osiguravač može, pored glavnice, da potražuje i zakonsku zateznu kamatu.

Ugovorom o osiguranju može se posebno ugovoriti devizna klauzula za definisanje sume osiguranja i premije osiguranja.

6) Pravo na raskid ugovora o osiguranju, uslovi za raskid odnosno pravo na odustanak od ugovora

Ako je osiguranje zaključeno na rok duži od pet godina svaka strana može, po isteku ovog roka, uz otkazni rok od šest meseci, pismeno izjaviti drugoj strani da raskida ugovor.

Ako rok trajanja osiguranja nije određen ugovorom, svaka strana može raskinuti ugovor s danom isteka tekuće godine osiguranja, obaveštavajući pismenim putem drugu ugovornu stranu, najkasnije tri meseca pre isteka tekuće godine osiguranja. U tom slučaju, ugovor o osiguranju prestaje istekom 24 (dvadestčetvrtog) časa poslednjeg dana tekuće godine osiguranja.

Ugovorom se ne može isključiti pravo svake strane da raskine ugovor kako je prethodno navedeno.

Ako ugovarač osiguranja-osiguranik premiju koje je dospela za naplatu ne plati po dospelosti, niti to učini bilo koje drugo zainteresovano lice, ugovor o osiguranju prestaje po isteku roka od 30 (trideset) dana od dana kada je ugovaraču osiguranja-osiguraniku uručeno preporučeno pismo osiguravača sa obaveštenjem o dospelosti premije s tim da taj rok ne može isteći pre nego što protekne 30 (trideset) dana od dospelosti premije osiguranja na plaćanje.

U svakom slučaju, ugovor o osiguranju-polisa prestaje ako premija ne bude plaćena u roku od godinu dana od dana dospelosti premije osiguranja na plaćanje.

7) Rok u kome ponuda obavezuje društvo za osiguranje

Ugovor o osiguranju smatra se zaključenim kad ugovarači potpišu list pokrića ili polisu osiguranja.

Pismena ponuda učinjena Osiguravaču za zaključenje ugovora o osiguranju vezuje ponuđača, ako on nije odredio kraći rok, za vreme od osam dana od dana kad je ponuda prispela Osiguravaču. Ponuđač u tom roku ima pravo i na opoziv ponude.

Ako Osiguravač u tom roku ne odbije ponudu, koja ne odstupa od uslova pod kojima on vrši predloženo osiguranje, smatra se da je prihvatio ponudu i da je ugovor zaključen dana kada je ponuda prispela Osiguravaču.

Ako Osiguravač povodom primljene ponude, zatraži neku dopunu ili izmenu, kao dan prijema ponude smatraće se dan kad osiguravač primi traženu dopunu ili izmenu, odnosno kad bude obavešten o prihvatanju njegovih uslova.

8) Način podnošenje odštetnog zahteva, rok za podnošenje odštetnog zahteva, odnosno ostvarivanje prava po osnovu osiguranja

Prijava štete vrši se:

- dostavljanjem prijave u slobodnoj formi,
- popunjavanjem odgovarajućeg predštampanog obrasca u zavisnosti od vrste osiguranja i verifikovanjem istog od strane podnosioca prijave.

Podaci u prijavi pre svega obuhvataju osnovne podatke o ugovaraču osiguranja, osiguraniku, oštećenom, sa naznakom broja odgovarajuće polise, navedenim uzrokom i približnom visinom štete ukoliko se može iskazati pri prijavi štete.

Odštetni zahtev se može podneti poštom, telegramom, telefaksom, elektronskom poštom ili neposredno u poslovnim prostorijama Osiguravača.

Odštetni zahtevi učinjeni usmeno i telefonom moraju se potvrditi pismeno.

Odštetni zahtevi dostavljeni u pismenoj formi moraju se overiti datumom o danu prijema.

Zaposleni zadužen za prijem odštetnih zahteva dužan je da podnosiocu prijave pruži neophodnu stručnu pomoć pri davanju odgovora na pitanja u odštetnom zahtevu i da mu saopšti način i vreme u kom može dobiti informacije o toku rešavanja štete.

Osiguranik je dužan, izuzev u slučaju osiguranja života, obavestiti Osiguravača o nastupanju osiguranog slučaja u roku od tri dana od kada je to saznao.

Ako on ne izvrši ovu svoju obavezu u određeno vreme, dužan je naknaditi Osiguravaču štetu koju bi ovaj zbog toga imao.

Kad se dogodi osigurani slučaj, Osiguravač je dužan isplatiti naknadu ili svotu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti duži od 14 dana, računajući od dana kada je Osiguravač dobio obaveštenje da se osigurani slučaj dogodio.

Ali ako je za utvrđivanje postojanja Osiguravačeve obaveze ili njenog iznosa potrebno izvesno vreme, ovaj rok počinje teći od dana kada je utvrđeno postojanje njegove obaveze i njen iznos.

Ako iznos Osiguravačeve obaveze ne bude utvrđen u navedenom roku Osiguravač je dužan, na zahtev ovlašćenog lica, isplatiti iznos nespornog dela svoje obaveze na ime predujma.

Kod **obaveznog osiguranja u saobraćaju** Osiguravač je dužan da u roku od 14 dana od dana prijema odštetnog zahteva utvrdi osnov i visinu tog zahteva, da dostavi podnosiocu zahteva obrazloženu ponudu za naknadu štete i da isplati naknadu štete.

Ukoliko podneti odštetni zahtev nije potpun, Osiguravač je dužan da se u roku od 8 dana od dana prijema zahteva pismeno obrati podnosiocu zahteva i zatraži kompletiranje dokumentacije.

Izuzetno, ako u roku od 14 dana od dana prijema odštetnog zahteva nije moguće utvrditi osnov i visinu tog zahteva, Osiguravač je dužan da ih utvrdi u roku od 45 dana od dana prijema tog zahteva za štetu na stvarima, a u roku od 90 dana od dana prijema tog zahteva za štetu na licima i da dostavi podnosiocu zahteva obrazloženu ponudu za naknadu štete, a u daljem roku od 14 dana da isplati naknadu štete.

U slučaju kada je ponuđena visina naknade štete manja od potraživanja oštećenog lica, Osiguravač je dužan da oštećenom licu ponudi i izvrši isplatu nespornog dela svoje obaveze na ime predujma. Prihvatanje nespornog dela naknade štete ne utiče na pravo na potraživanje spornog dela naknade.

U slučaju kada Osiguravač oceni da nema osnova za naknadu štete o tome će pismeno, sa obrazloženjem, obavestiti podnosioca odštetnog zahteva, u roku od osam dana od utvrđivanja nepostojanja osnova, a saglasno navedenim rokovima za odlučivanje o odštetnom zahtevu.

Zastarelost potraživanja iz ugovora o osiguranju regulisana je odgovarajućim odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

9) Način zaštite prava i interesa kod Osiguravača

Sva sporna pitanja u vezi sa ugovorom o osiguranju ugovorne strane rešavaju sporazumno

Ugovarač osiguranja, korisnik osiguranja i treća oštećena lica (u daljem tekstu : korisnik usluge osiguranja) može podneti prigovor Osiguravaču ako je nezadovoljan pružanjem usluga osiguravača, a naročito u vezi sa ugovorom o osiguranju.

Prigovor se Osiguravaču može podneti zbog povrede prava ili interesa u vezi s radom tog Osiguravača, a naročito u vezi sa:

- postupanjem Osiguravača, odnosno lica koje za osiguravača obavlja poslove zastupanja u osiguranju;
- odlučivanjem Osiguravača u vezi sa ugovorom o osiguranju ili njegovim izvršavanjem

Korisnik usluge osiguranja može podneti prigovor u pismenoj formi – u poslovnim prostorijama ili preko internet prezentacije Osiguravača (www.ddor.rs), poštom, telefaksom ili elektronskom poštom (e -mailom) na adresu koja je namenjena za prijem prigovora:

Akcionarsko društvo za osiguranje „DDOR Novi Sad“

Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina br.8

Tel. + 381 21 48 86 000

Fax. + 381 21 66 24 831

E – mail: prigovoriklijenata@ddor.co.rs

Osiguravač će pismeni prigovor korisnika usluge osiguranja primiti u bilo kojoj poslovnoj prostoriji u kojoj nudi usluge i na njegov zahtev će izdati potvrdu o prijemu prigovora, s naznakom mesta i vremena prijema, kao i lica zaposlenog kod Osiguravača koji je prigovor primio.

Ako korisnik usluge osiguranja namerava da podnese prigovor usmeno, lice zaposleno kod Osiguravača će ga upozoriti da Osiguravač nije u obavezi da razmatra usmeni prigovor, i poučiti ga o načinu na koji se prigovor može podneti.

Ako je korisnik usluge osiguranja prigovor podneo preko internet prezentacije Osiguravača ili elektronskom poštom – Osiguravač će odmah potvrditi prijem prigovora.

Prigovor sadrži sledeće podatke i dokumentaciju:

- ime, prezime i adresu podnosioca prigovora ako je reč o fizičkom licu, odnosno poslovno ime i sedište pravnog lica i ime i prezime zakonskog zastupnika pravnog lica, odnosno ovlašćenog lica ako se prigovor podnosi u ime i za račun pravnog lica;
- razloge za prigovor i zahteve njegovog podnosioca;
- dokaze kojima se potkrepljuju navodi iz prigovora;
- datum podnošenja prigovora;
- potpis podnosioca prigovora, odnosno njegovog zastupnika ili punomoćnika, osim u slučaju da se prigovor podnosi u elektronskoj formi;
- punomoćje za zastupanje ako je prigovor podneo punomoćnik.

Osiguravač će podnosioca prigovora, na njegov zahtev, obavestiti o toku postupka po prigovoru.

Osiguravač će podnosiocu prigovora pismeno odgovoriti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, uz obrazloženje i ocenu osnovanosti prigovora, obaveštenje o roku u kome će se otkloniti razlozi zbog kojih je prigovor uložen i merama koje će biti preduzete za njihovo otklanjanje.

Izuzetno, ako Osiguravač ne može da dostavi odgovor u roku od 15 dana od dana prijema prigovora iz razloga koji ne zavise od njegove volje, taj rok se može produžiti za najviše 15 dana, o čemu će Osiguravač pismeno obavesti korisnika usluge osiguranja u roku od 15 dana od dana prijema prigovora navodeći razloge zbog kojih nije moguće dostaviti odgovor u predviđenom roku kao i krajnji rok u kome će odgovor biti dostavljen.

Korisniku usluge osiguranja ima pravo da, ako nije zadovoljan odgovorom Osiguravača, podnese prigovor Narodnoj banci Srbije.

10) Naziv, sedište i adresa organa nadležnog za nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje i način zaštite prava kod tog organa

Nadzor nad obavljanjem delatnosti osiguranja vrši:

Narodna banka Srbije
Kralja Petra 12, 11000 Beograd
Nemanjina 17, 11000 Beograd

Korisnik usluge osiguranja može na rad Osiguravača podneti prigovor Narodnoj banci Srbije.

Korisnik usluge osiguranja može podneti prigovor Narodnoj banci Srbije ako se pre toga pismenim prigovorom obraćao Osiguravaču i nije bio zadovoljan njegovim odgovorom ili mu Osiguravač nije pismeno odgovorio na taj prigovor u propisanom roku.

Prigovor Narodnoj banci Srbije podnosi se u pismenoj formi, poštom ili elektronskom poštom (e-mailom) na adresu za prijem elektronske pošte Narodne banke Srbije označenoj na njenoj internet prezentaciji.

Korisnik usluge osiguranja uz prigovor upućen Narodnoj banci Srbije dostavlja i prigovor koji je dostavio osiguravaču, njegov odgovor (ako ga je dostavio) i dokumentaciju na osnovu koje se navodi iz prigovora Narodnoj banci Srbije mogu ceniti.

Korisnik usluge osiguranja može podneti prigovor Narodnoj banci Srbije u roku od šest meseci od dana prijema odgovora Osiguravača ili protoka roka za njegovo dostavljanje.

Ako korisnik usluge osiguranja dostavi prigovor Narodnoj banci Srbije, a da prethodno nije podneo prigovor osiguravaču – Narodna banka Srbije neće razmatrati navode iz tog prigovora, već će ga, odmah, a najkasnije u roku od 8 dana od dana prijema, proslediti Osiguravaču radi razmatranja i dostavljanja odgovora.

Osiguravač je dužan da odgovor na prigovor upućen korisniku usluge osiguranja istovremeno dostavi i Narodnoj banci Srbije.

Ako je podnosilac prigovora nezadovoljan odgovorom Osiguravača ili mu taj odgovor nije dostavljen u propisanom, sporni odnos između korisnika usluge osiguranja i Osiguravača može se rešiti u vansudskom postupku – postupku posredovanja.

Nakon što se pokrene postupak posredovanja, korisnik ne može podneti prigovor Narodnoj banci Srbije, osim ako je ovaj postupak okončan obustavom ili odustankom.

Narodna banka Srbije sprovodi postupak posredovanja bez naknade, s tim što eventualne troškove koji mogu nastati u tom postupku strane snose same (troškovi putovanja, smeštaja, neplaćeno odsustvo s posla itd.).

11) Obrada i čuvanje ličnih podataka

Osiguravač kao rukovalac podataka, podatke o ličnosti prikuplja u svrhu zaključenja ugovora o osiguranju, a na osnovu dobrovoljno datog pristanka na obradu koju fizičko lice na koje se podaci odnose potvrđuje svojim potpisom.

Prikupljene podatke o ličnosti Osiguravač koristi na način koji omogućuje realizaciju svrhe navedene u prethodnom stavu, obezbeđujući zaštitu podataka o ličnosti svakom fizičkom licu, bez obzira na državljanstvo i prebivalište, rasu, godine života, pol, jezik, veroispovest, političko i drugo uverenje, nacionalnu pripadnost, socijalno poreklo i status, imovinsko stanje, rođenje, obrazovanje, društveni položaj ili druga lična svojstva .

Pod obradom podataka o ličnosti se podrazumeva svaka radnja preduzeta u vezi sa podacima o ličnosti, kao što je prikupljanje, beleženje, prepisivanje, umnožavanje, pretraživanje, kopiranje, razvrstavanje, pohranjivanje, ukrštanje, objedinjavanje, menjanje, obezbeđivanje i korišćenje, bez obzira da li se vrši automatski, poluatomatski ili na drugi način.

Korisnici podataka o ličnosti su zaposleni kod Osiguravača , kao i treća lica koja po zakonu ili po prirodi posla moraju imati pristup prikupljenim podacima o ličnosti, odnosno kojima rukovalac na osnovu ugovora poverava određene poslove u vezi sa obradom.

Sve podatke o ličnosti Osiguravač, čuva, u skladu sa zakonom kao poslovnu tajnu i obrađuje, primenom svih raspoloživih personalnih, tehničkih i organizacionih mera zaštite.

Zbirke podataka koje Osiguravač, čuva i obrađuje, registruju se u Centralnom registru zbirke podataka u skladu sa zakonom.

Fizičko lice čiji se podaci obrađuju ima pravo na obaveštavanje o obradi njegovih podataka, pravo na uvid u podatke koji se na njega odnose, pravo na kopiju, kao i pravo da zahteva ispravku, dopunu, ažuriranje, brisanje podataka, kao i prekid i privremenu obustavu obrade. Zahtev za obaveštenje, uvid i kopiju lice čiji se podaci obrađuju može podneti u pismenom obliku ili usmeno, a zahtev za ostvarivanje prava povodom izvršenog uvida podnosi se u pismenom obliku.

Osiguravač će podnosioca zahteva istinito i potpuno obavestiti u pismenom obliku o svim pitanjima u vezi obrade podataka koji se na njega odnose, i to bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva, odnosno omogućiće licu da izvrši uvid u podatke, predaće kopiju, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema zahteva.

Takođe, Osiguravač će bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva, odlučiti o zahtevu za ostvarivanje prava povodom izvršenog uvida (ispraviće ili dopuniti /ažurirati nepotpune ili obrisati netačne podatke o ličnosti, obrisće podatke ukoliko je obrada nedozvoljena) i o tome će obavesti podnosioca zahteva.

Lice čiji se podaci obrađuju može opozvati dati pristanak pismeno ili usmeno na zapisnik.

U slučaju povlačenja pristanka u pismenom obliku, Osiguravač će brisati podatke u roku od 15 dana od dana povlačenja pristanka.

U slučaju nedozvoljene obrade Osiguravač neće vršiti dalju obradu, a lice na koje se podaci odnose ima pravo da od Osiguravača zahteva brisanje podataka koji se na njega odnose, i to ukoliko :

- se obrada vrši u svrhu različitu od one za koju je određena,
- svrha obrade nije jasno određena, ako je izmenjena, nedozvoljena ili već ostvarena;
- je lice na koje se podaci odnose određeno ili određivo i nakon što se ostvari svrha obrade;
- je način obrade nedozvoljen;
- je podatak koji se obrađuje nepotreban ili nepodesan za ostvarenje svrhe obrade;
- su broj ili vrsta podataka koji se obrađuju nesrazmerni svrsi obrade;
- je podatak neistinit i nepotpun, odnosno kada nije zasnovan na verodostojnom izvoru ili je zastareo.

Podnosilac zahteva za ostvarivanje prava u vezi sa obradom može izjaviti žalbu Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke kojom je zahtev za ostvarivanje prava odbijen ili odbacen.

Za dodatna pitanja obratiti se Osiguravaču na adresu:

Akcionarsko društvo za osiguranje „DDOR Novi Sad“ Novi Sad
Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina br.8
Tel. + 381 21 48 86 000
Fax. + 381 21 66 24 831
E mail.ddor@ddor.co.rs

NAPOMENA: Ovu Informaciju Osiguravač daje u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje obavljanje delatnosti osiguranja, zaštita potrošača, odnosno korisnika finansijskih usluga, kao i zaštita podataka o ličnosti.